

EN AMERIKANSK IMPERIALIST

10/8
DEN AMERIKANSKE filosofiprofessorn James Burnham blev för sex år sedan berömd genom sitt arbete om "Direktörernas revolution". Det skrevs då nazismen stod på höjden av sin bana och förespådde en utveckling genom vilken den politiska och ekonomiska makten överallt skulle koncentreras hos tekniker och företagsledare; till de mindre professionerna hörde att det nazistiska Tyskland skulle behärska Västeuropa. Nu, då Tyskland är krossat och USA och Ryssland är världens starkaste makter, har Burnham i en ny bok (*The Struggle for the World*, John Day Company, \$ 3.00) lagt fram en plan till världens organisation under amerikansk hegemoni. Denna bok är, liksom den förra, utomordentligt stimulerande; det mesta som skrivs om utrikespolitik verkar lösligt och dimmigt vid en jämförelse, och även de som helt tar avstånd från Burnham — till dem hör det stora flertalet amerikanska politiker och tidsningsmän — har mycket att lära av hans analys. För Burnham karaktäristiskt är att han vill behandla politiken som ett vetenskapligt problem: de väsentliga premisserna redovisas, och från dem söker författaren med en följdriktighet som nästan alltid försmår vädjandet till känslan sluta sig till den utveckling som är sannolik och till den politik som bör följas. Med metoden följer gärna en tillspetsning av frågeställningarna som vrider resonemanget på sned; "Kampen om världen" dementerar åtskilliga av de satser som i "Direktörernas revolution" framfördes med den största säkerhet.

Vilka är då Burnhams premisser denna gång? Den minst omstridda gäller atomvapnet. Genom detta vapen har möjligheter skapats för den västerländska civilisationens totala förödelse. Om ägandet eller kontrollen av atombomben inte stannar hos en enda stat eller en enda myndighet blir en sådan förödelse sannolik. Det gäller därför att hindra att båda de konkurrerande världsmakterna blir innehavare av det nya vapnet. Medlet är världens förening till en enhet åtminstone såtillvida som makten över atombomben samlas på en hand. Ur en synpunkt har en sådan förening underlättats genom det nya vapnet liksom genom de tekniska framstegen över huvud; det är lättare att nu behärska världen än det för hundra eller två hundra år sedan var att behärska en stats område.

Enligt den andra premissen är motsättningen mellan den kommunistiska diktaturen och den främst av USA representerade friheten och

folkstyrelsen oförsonlig. Detta beror främst på kommunismen i dess ryska form. Det är fåfängt att fråga sig om Sovjet domineras av gammalrysk imperialism eller av världsrevolutionär frälsningstro; de båda motiven är sammanflätade och kan inte särhållas. Säkert är att de ryska ledarna — i motsats till det ryska folket, som till stor del är fientligt mot dessa ledare — icke tror på en utjämning eller försoning. De betraktar, såsom otaliga yttranden av Lenin och Stalin visar, kommunismen och "kapitalismen" som två kämpar, av vilka den ena måste gå under. Varje angrepp, varje erövring ter sig därför i deras ögon som en preventiv aktion. Konflikten är oundviklig. Världen är, för att tala med Lincoln, i grunden kliven, den är "a house divided against itself".

I denna tävlan, som när som helst kan bli krig, företräder USA för närvarande på en gång den största maktsamlingen — främst genom atombomben — och den högre civilisationen. Samhället och människorna i USA har många fel, men dessa fel är utifrån allmänt omfattade värderingar obetydliga i jämförelse med motsvarande företeelser i Ryssland. "Det är sant att vi behandlar negrerna på ett ogynnsamt sätt; men den mest förtryckte neger i USA har tio gånger mera frihet än nio tiondelar av de människor som står under kommunismens väld. Det är sant att det förekommer fusk vid våra val; men Sovjetunionens hela valsysteem är ingenting annat än ett väldigt fusk. Det är sant, och orätt, att vår press ibland förfalskar nyheter för att tjäna själviska ägare; men hela den kommunistiska pressen är i själva verket språkrör för en total lögn... Våra företagare och myndigheter söker stundom bryta en strejk; under den kommunistiska regimen bestraffas blotta talet om en strejk med döden... Hos oss har de fattiga och svaga inte samma möjligheter som de rika och mäktiga; hos kommunisterna måste de fattiga och svaga inte blott lyda, utan också smickra sina herrar."

USA bör därför, det är Burnhams slutsats från dessa premisser, ha ledningen i världen. En eftergiftspolitik uppmuntrar endast kommunismen till ökad djärvhet; en isolationistisk politik uppskjuter blott sammanstötningen och leder till dess inträffande i ett för USA sämre läge; en hård politik utan program på lång sikt stegrar de omedelbara riskerna och ger ingen säkerhet för framtiden. USA måste handla, och handla snabbt, medan det har monopol på atombomben. Det första

steget är en union med England och dess dominions, det andra en europeisk federation, det tredje den isolerade kommunistiska diktaturens undanröjande; slutmålet är en världsfederation med betydande självstyrelse för medlemmarna och frihet för de enskilda, men under klar och fast amerikansk ledning. På varje punkt bör om möjligt blott fredlig påtryckning komma i fråga; i nödfall får vapnen — atombomberna — tala.

Redan mot Burnhams premisser finns åtskilligt att invända. Det är tvivelaktigt om den ryska statsledningens politik är så målmedveten och systematisk som Burnham tror, det är osannolikt att en bestämd motsättning föreligger mellan regering och folkmajoritet i Ryssland, det är omöjligt att med bestämdhet förutsäga en konflikt på grundval av den nuvarande maktkonstellationen. Men även om Burnhams förutsättningar i stort sett är hållbara — vilket enligt anmälares mening är fallet — följer icke därför att man kan ansluta sig till hans slutsatser. Burnham betonar själv på ett ställe att det är otänkbart att med fredliga medel och inom kort tid skapa en världsfederation. Lika uppenbart synes det vara att en federation redan av USA, det brittiska riket och en del europeiska stater stöter på oerhörda svårigheter. Skulle då USA med våld framtvinga en sådan federation? Och skulle sedan federationen under USA:s ledning börja krig mot Ryssland för att slå ned kommunismen, trots att den ryska statsledningen i en så prekär situation säkerligen inte skulle uppträda aggressivt och utmanande? I dessa kämpunkter uttrycker sig Burnham vagt och undvikande, och det är högst naturligt. Ty dels är det otroligt att USA skulle uppträda på angivet sätt, dels skulle det amerikanska folk som så uppträdde betraktas icke som befriare från ett potentiellt kommunistväld, utan som förtryckare; och sådant preventivkrig mot preventivkriget bleve helt enkelt ett försök att erövra världen. Och hur skulle en erövrad värld kunna organiseras som en demokratisk federation? Endast en hård regim kunde hålla denna värld samman — och det är en sådan regim Burnham fruktar.

Trots de oerhörda svårigheterna i det internationella läget är en lösning på mindre radikala linjer möjlig. Den fasta politik USA nu bedriver framstår som det starkaste värdet för freden. Om freden upprätthålles under en längre tid kan förändringar inträda som medför en verklig avspänning. Huvudsaken är att maktövertikten stannar hos de humanitära demokratier om vilkas vilja till fred och samförstånd det inte finns några tvivel. Ty så långt har Burnham rätt att staternas självständighet och de enskilda människornas frihet i vår tid har sitt främsta stöd i USA:s makt. Att Burnhams åsikter så gott som enhälligt tillbakavisats i USA visar bäst hur fast den demokratiska humanismen är grundad i detta land.

Herbert Tingsten